

Posudek rigorózní práce

Název práce: Pornografie jako agens technologické změny: proměny vnímání tělesnosti a soukromí

Autork: Mgr. Matěj Vaněček

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav informačních studií a knihovnictví

Studijní program: Studium nových médií

Oponent rigorózní práce: Mgr. Vít Šisler, PhD.

Předložená rigorózní práce „Pornografie jako agens technologické změny: proměny vnímání tělesnosti a soukromí“ má 109 tiskových stran včetně příloh a je členěná do 4 kapitol. Použitá literatura zahrnuje dostatečný počet titulů vztahujících se k danému tématu, včetně zahraničních pramenů, soudních rozsudků a denního tisku. Z formálního hlediska práce splňuje kritéria kladená na rigorózní práci a je způsobilá k ústní obhajobě.

Autor si za téma své práce zvolil vliv pornografie na rozvoj nových technologií a jejich etablování ve společnosti. Sekundárním cílem práce je pak reflexe změn, které pornograficko-technologický vztah znamenal pro vnímání tělesnosti a soukromí ve společnosti.

První tři čtvrtiny předložené rigorózní práce vychází z úspěšně obhájené diplomové práce autora nazvané „*Vliv pornografie na rozvoj nových technologií*“. V této části se autor pokouší poskytnout celistvý přehled o vlivu pornografie na technologický rozvoj. Systematický přehled ilustruje analýzou jednotlivých technologií, které byly (nebo mohly být) ovlivněny přítomností pornografického obsahu, či snahami a obchodními praktikami pornografického průmyslu. Jádrem rozšíření diplomové práce na práci rigorózní je nicméně kapitola čtvrtá, v níž se autor pokouší analyzovat společenské dopady pornograficko-technologického pokroku a zkoumá proměny vnímání tělesnosti a soukromí.

Předložená rigorózní práce se věnuje, zejména v českém prostředí, dosud neprobádané oblasti a jako taková představuje nový a potřebný impulz. Autor je evidentně velmi dobře obeznámen s popisovanými jevy, ať již jde o historii pornografického průmyslu či rozvoj nových technologií. Hlavní předností práce zůstává velmi precizně provedený popis různých stádií technologických změn a jejich implementace v pornografickém průmyslu. V první části práce navíc autor úspěšně prokázal schopnost obsahové analýzy sekundárních pramenů a, byť pouze do určité míry, i syntézy získaných poznatků do širšího teoretického závěru.

Bohužel, předložená rigorózní práce trpí několika nedostatky. Zásadním nedostatkem práce je fakt, že výše uvedený popis technologických změn a obsahová analýza, tj. nejzdařilejší části práce, byly již obsaženy v úspěšně obhájené práci diplomové, byť zde došlo k dílčím vylepšením. Nicméně, i tato část práce je do značné míry deskriptivní a vesměs nejde za, byť velmi dobře zpracovaný, popis analyzovaných jevů. Čtvrtá kapitola práce, tedy hlavní zamýšlený přínos pro práci rigorózní, je pak oproti části první výrazně slabší. V podstatě jde o krátkou esej, v níž se autor do značné míry volně zamýšlí nad důsledky technologického pokroku a rozšíření pornografie na vnímání soukromí a tělesnosti. Tato část trpí esejistickým stylem, velmi volným nakládáním s prameny, celkovou nedotažeností a na některých místech hrubým zjednodušením, viz:

Tým z texaské univerzity A&M se pokusil ve své studii z roku 2009 dokázat, že naopak konzumace pornografie podporuje znásilňování a sexuální násilí, avšak dospěl ke zjištění, že je tomu přesně naopak. (s. 74)

Zveřejněné statistiky Ministerstva spravedlnosti Spojených států amerických ukazují, že průměrný počet znásilnění či sexuálních napadení klesl z 5 na 1000 amerických žen ve věku nad 12 let v roce 1995 na 1,8 v roce 2011, což podle Ronalda Baileyho potvrzuje Kendallovo tvrzení, neboť v téže době prudce vzrostla dostupnost Internetu. (ibid.)

V mnoha případech zcela chybí hlubší rozbor (byť cizích) výsledků výzkumu, poskytnutí širšího kontextu a kritická reflexe citovaného materiálu. Výběr citovaných pramenů použitých ve čtvrté kapitole je do značné míry nahodilý a evokuje dojem, že práci nepředcházela standardní rešerše dosavadního výzkumu. Autor tak, byť po obhájení kvalitní práce diplomové, neprokázal schopnost samostatné vědecké práce a vlastního výzkumu, které jsou podmínkou obhajoby práce rigorózní. Z výše uvedených důvodů nedoporučuji udělit autorovi titul PhDr.

V Birminghamu dne 3.11.2013

Mgr. Vít Šisler, PhD.